

پښتو

Part-II

سوال نمبر 2

رحمان بابا د عام اولس شاعر دے۔ درحمان
بابا د مقبولیت په رهوکاتو بحث اوکړئ۔

جواب :-

درحمان کلام په غونډ د بې هڅو

لکه دربه لاس د طفل هسي خوار شه

← پښتو ژبه چې سمه غټ شاعران پيدا شوي

دي، د ټولو نه زيات عوامي مقبوليت ملاو شوي

دلته اغا ايم رحمان بابا دے۔

← عبدالرحمان بابا په کال ۱۵۲۲ کې پيدا شوي وو۔

او په کال ۱۱۱۸ کې وفات شوي دے۔

← درحمان بابا د مقبوليت وجوهات څه دي ؟

وجه نمبر ۱ : درحمان بابا شاعري اسانه دا۔ اي

انما شاعري که دا اسان الفاظ، تشبيلات او اصطلاحاتو

باندي مشتمل دا چې په اغي باندي پر فاصد عام

پويي بي۔

وجه نمبر 2 - درہان بابا شاعری خوبہ دا -

وجه نمبر 3 - درہان بابا شاعری یو صدیسی رنڈ
لری - دا ری دہ دہم عام
اولس دا پارہ دا درہان بابا شاعری دہ
نزدی دا -

وجه نمبر 4 - دا درہان بابا پہ شاعری دا بہترین
اولاقہ پیغام دے - دا درہان بابا پہ شاعری
کی دا انسانیت سرہ مینہ او دا رختیہ دیالو
تلقیر شدے دے -

وجه نمبر 5 - درہان بابا شاعری پیغام
علم تغییر دے -

وجه نمبر 6 - او افر کئی دا درہان بابا دامقبولیت

وجوہات ہے شمار دی بنو یو وہہ دا انہی

شاعری تصوف دے - دا انہی صوفیانہ کلام

پہ عوام و خاص کئی پہ یورنبنہ مقبول دے -

درہان بابا شاعری

صوفیانہ کلام

ے نور ہالہ د محمد وہ پہ لہان کئی
کئی بوی نہ وہ د آدم او دھوا

دا دی شعر مطلب دا دے کئی پہ دنیا کئی اولانی انسانان
آدم او حوا وو - او د رسول اللہ پیدائش

شهو زره و لا پس شوے دے خو په عالم ارواح بئی

همر دا ائی نه مخکې پدیا شوے دے - مطلب دا

چې دا آدم او هوا دا پیدایش نه مخکې دا محمد نور

په دنیا بئی موهوه وو -

دعا چې په بل زه بئی رهان بابا فرمال

چې مطلب و مدعا د سړي خدای شي

ناست ولا بئی همه واله عبادت شي

حضرت علی نه چا تالوس او کو چې تاشو وائے
کاؤم او د کینو

موندنه توله ورز عبادت نو تاسو نه م

تاسو خوراک نه کاویم نو انما اوتا فرمائل چې دا

موندنه عبادت خوب پوره عبادت دے م چې په

انما لم یقم باندي اوشې چې کم رسول الله بیان کړي

سوال نمبر ۱

د. حمزہ بابا شاعری جامع حاج دا خلیج

حمزہ بابا دا پندو شاعری لے تاج بادشاہ دے۔

نقلی

انجا پندو شاعری، ریڈیو، المکتفیلین پہ نامہ بانڈی

بجی

مشور دے۔ دا انجا پورن نوم امیر حمزہ خان

سنزاری دے۔ بہ حال ۱۹۵۷ کئی پیا سٹولے دے۔

اویہ ۱۹۹۶ کئی وفات شو۔ حمزہ بابا پندو شاعری

لہ علاوہ بہ نعتیہ، ناول نگاری کئی ام ورپر

فار کمرے دے۔

د. حمزہ بابا دا شاعری درستی حکمران الہ افولہ دی۔

• عشقیہ / اومانوی

• تعویف

• پندون وی

حمزہ بابا تہ سٹاکر قلندر، مومند، عناصر ثلاثہ نوم

ور کمرے دے۔

د. حمزہ بابا شاعری

ع عشقیہ شاعری

۱ عفوہ بویہ پیرلستان داستان مہم
ما دیل بہ تیر کنی کنی زلفی ستا

پہی، ہی، فوہی وی پیرلستانی دس پیرلستان ہم
ما واری، دتفاقل گہی زلفی ستا

پہ شہر کنی گمرہ بابا وائی ہی ما دا محبوب زلفی بہ فلفی
کئی زلفی گہی دا ائی دیارہ نو ماہی غوارم زکے ہی
دا ائی پیرلستانی زلفی یعنی کولاولے زلفی ہی سرنہنی

غالب وائی

۱ نیند اسکی ہے دماغ اسکا ہے راتیں اسکی ہیں
تیری زلفیں جسکے ستانوں پیر پیرستان تیروئیں۔

شاعر وائی ہی زما دا محبوب زلفی کولاولے خواہی

وے خود ائی کولاولے زلفو زو پیرلستانہ گہم۔ او دا

دی پیرلستانی زو خیلہ زما دہار ہم زکے ہی دیا تقافل

ہی ہم زما بہ محبوب کئی دا ما خیلہ گہی دی، ما

دا محبوب دمرہ ناز وادا ویدی دی ہی ائی زما بہ

محبوب کئی تقافل پیدا گہو۔

۱ قومہ زبیر کئی بہ سدا کئی کنی ہم دسز دہ
تہ ہی محفل کنی بہ برادو ستر گورا وگوری

دی شاعر وائی ہی زما دا محبوب بہ سدا کئی کنی ہی

سمرہ زبیر کئی دا یعنی اخیرہ دا زکے ہی بہ محفل

کئی ہم انما ماتا گوری نو پہ داسی ستر گورا سدا کئی ہی

ذکر خلائق دانشی مانندی پوٹے ام ناشی او دا صوب

دیوار ام اولیٰ -

سوال نمبر ۶

غنی خان دھبید درر یو لوی فلسفی شاعر دے -

خیل نظر ویراندی کمری -

غنی خان دا باہا خان زوی دے او پہ کال ۱۹۱۴ کنی

پہ اتھان زئی کی پیدا ستھ دے - جامعاتی دہلی

نہ ائی علی تعلیم کمرے او بیا انگلستان او امریکی نہ

پہ کمیٹی انجینئرنگ کی ڈگری انجنتی دے - تعلیم ملکہ

کولو نہ پس مردان تہ رائل او پہ ڈیپارٹمنٹ کی

کار شروع کمرے کال ۴۳-۴۲ ۱۹۴۲ کنی -

بی

غنی خان بہ خیل شاہری کی سمرہ غنی فلسفی لکھ
اسبق، سگرات و سمرہ دغنی فلسفی لکھی گئی۔
دا دی، وہ ہذا ہے، دتھول فلسفی بہ علم گئی
دیر منگی و اللہ د دی علم دی اللہ تہ
ور و نہ ورسا اولو۔

انی

د غنی خان فلورہ د ہرنہ بہ لار بانڈی اللہ تہ رسیدن
دا۔ دا غنی خان سیان د انا نظم د عجب فلسفی
دے۔ غنی خان بہ فلسفی کی دا تھونہ انا ادفونہ
دا خکرا کی چی گم بت دی۔ لکھ د مرگ او
اللہ لارہ بہ مینہ لارہ ماری گئی خیلہ فلسفی
بیان کاوی۔

پہ
بی

غنی خان بہ نظم 'عجب فلسفی' کی دریافت دربی
ستون سرہ مکلمہ کی۔ ریاست کی دربی ختروہ
دیر ایم دی انی کی اول نمبر علامہ یا مولانا
دوئم ستون دریافت ایم ستون عدلیہ د او پہ
درئم نمبر بانڈی غنی خان دریافت لو فلسفی سرہ
مکلمہ کی او د انی تہ سر سدا لونه کختہ کی۔

ستا
ح
ع

غنی خان کلام : فلسفہ

ع زردہ می واچوو بہ تال کی
د بومات کوئی لہ لارم
د ملا بہ خیر می کینور
کاوی دا فی صدقہ دہ
ملا مخ زمانہ وادراو
دی دا تہ دی ستا تالی کپی
نہ بلاورے نہ نرنی دہ
نہ فلوا نہ فلورہ دہ
وی بی شیع ظاہر گوری
او ظاہرہ تہ فاسق بی

د دار سره د مینې
تا داغتنی شه قیسه ده
دیره دیره د قهار نه
دا بیان اعلیٰ صله د
د فنون و د زبان ستا
شه صلاه فلسفه د

په دی نظم کی غنی خان د مولا سره پر معامله کئی
مولا ورته وئی هی تا د اب سره د مینې د
شه قیسه ده - د اب نه فریبه لکار د او
شریح خود ستا زده ته نه گوری، اصل بی
دستا ظاهره ته کتله بی، اوبه ظاهره باندی
ته فاسد کی - لحاظ د او تر هی بسه کیه اغا
په شرع کی حسن زیه نشته - غنی خان هی دا
مولا د جواب واور لیدو نو دیم مایوسه شو -

دا دی نظم کی داغنی خان د الله به لاره کی
د مینې فلسفه بیان کوری ده - د شایسته هی
غنی خان د جدید دور لو لوی فلسفی شاکر
دی -

سوال نمبر ۶: پښتانه څوک دي؟ د خپلي مطالعي

نچود وماندي کړي -

د پښتانو باري - که څو نظريه يانې کيکي ځي افغاني
سور دي -

نظريه ۱: سامي نظريه

سام د لوح ۴ ز او ووم مولا نعت الله حروي په
خپل کتاب د تاريخ خانجوانې، د پښتانو باري
کي ليکلي کړي دي - او بني اسرائيل د سام اولاد
دي -

پښتو ژبه دا البراني ژبه نه راوتې او پښتانه
بني اسرائيل دي - تالوت دا بني اسرائيل يو بادشاه
زاتي شو ووم څه وخت پوري تالوت به فوج
کي يو سي سالار ځي د اغا نوم وو دا ووم

د داود تا وصيت او کړو ځي زو او زما ځي که
مهر شو نو زما ځي که بيباني دي، که
د اغي نارينه اولاد پيدا شو نو اغا نوم به
ارميا او برفيا با کيږي - اغا ام د ابي الود

د برفيا په زوئي 'آغا' او د ارميا په زوئي
افغانه نوم کيږي -

← نخت نغري ځکه په بني اسرائيل ماندي هورت شو
نو افغانيد، افغانستان ته سره د خپل سرلو ځ
زمانو اتميدلو -

← هوشال خان ننگ ام دا خپرا کړي دا ځي پښتانو بني
اسرائيل دي -

نظریه نظریه دولت :-

پدزتانو اریا دی :- انگریزانو د امانلو
دی پدزتانو گراهر د دستکرت سره ۱۰۰۱ ملاوی می

نظریه نظریه دولت :-

سراشقی نظریه نه دا ثابتته شوی دی پنهانه
دا اریا سره تعلق لاری مطلب دا دی داغی
DNA نه دا ثابتته می دی د اریا دی -

په دی درستی نظریه کئی تملو نه زیات مقبولیت
د لاریه نظریه ته ملاو شوی دا زکله می داغی
په باره کئی مختلف ثبوت امر پاتی کیلی - دی تملو کئی
غیث ثبوت د فوشمال خان خلد شاعر دا

په بنائت مایه تی ختمه دا وینا ده چی په اصل د یعقوب قوم و تبار دی

دی نه علاوه افضل خان فیک خیل کتاب تاریخ مریض کئی
اوم ده لیکلی ده چی پنهانو بنی اسرائیل دی دی نا علاوه
حافظ رحمت خان روحیله په خیل کتاب خلاصت الالاب
زردار خان په اصولت افغانی، عبد الجبار په خیل کتاب
بنی اسرائیل باملت افغانه کئی او مشهور مششرق
سرو بلیم جویندز اوم ده دی نظریه قابل ده -

سوال نمبر 5: درخت شمال خان فنک...

شمال خان بابا دستاویزی نظم، بنکارہ اور خانہ
(دی -

(1) قادی اور وطنی شاعری

" (2) اخلاقی

" (3) رزمیہ

" (4) عشقیہ

۱۔ کہ وہ نظم کہ د نثر کہ د فلورے
پہ پنتو شریہ می قدرت بی حسابہ

تہ یغوا یکی کتاب دو نہ بی فلور
دائے ما یکی لغتو لیرل شو کتابہ

1) د خوشحال خان خټک، قائم، او وطنی شاعری:

1) ڪهره چاره دینتون ته مغل بنده

آفاق و سره نشته د پیر ارمان

2) ۽ ڪه تو فرق د آفاق بنتا ته موی
زوی خوشحال به دویار شتی په داخوان

3) درست لیتون له کندهاره ته اټکه

سره یو دنگ په کاپیت او اشکار

4) افسیر دا مغل شیعاری گوری سا که

د مغلو لخلر لیروت به ننگر خار

5) تیره می اولیده راخم ته سوات

لینتون می اولد ته لوی لوی ذات

عقل او همت می داچه او تلد

که برته دا غلم ناست یم مله لامات

2) خوشحال خان خټک (اخلاقی شاعری)

1) اچی داوغ ته خولی ویاپی نکه ڪوڙ خوله ده

چی دینیتیا ته خوی ویاپی خوله ڪهغه

2) صفت دا روکه مرم بکارهی نه دی

که علاج لره چی راشی مشی هم

3) د فوئمال خان فٽيڪ رزميه سٿاڻي :

(1) لا سٽوسه ٿي مارڻي لڳالار نه ري
په ڀي ماسٽر وهل سڙ به سنگ

(2) لاله قور کٽي به لڙه نه پوي له کٽه
ڇي دها تڙ تڙو ٻڙ ماد توري شنگ رڻ

(4) دفتر شمال فان شرکت عتیقه شاعری:

لاپی ده صخ بلوئی وان شو
یونمستان وو چی نوان شو
صفه دهم په نیر واندهوم
پروالنه یم له تر فسه